ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ
«ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ- Νομικές Πτυχές του Διαδικτύου στην Ευρώπη»
του Philippe Jougleux
-23/09/2016 -

Το «Ευρωπαϊκό Δίκαιο του Διαδικτύου- Νομικές Πτυχές του Διαδικτύου στην Ευρώπη» του Philippe Jougleux είναι ένα βιβλίο σύγχρονο, ευανάγνωστο, με χρήσιμες παραπομπές και καλογραμμένα, σύντομα παραδείγματα/ υποθέσεις που το καθιστούν προσιτό σε κάθε πολίτη παρά τα εξειδικευμένα θέματα που πραγματεύεται.

«Στην προστασία έναντι του Κράτους, καταγράφει ο Philippe, και στην προστασία έναντι των εταιρειών, θα πρέπει να προσθέσουμε ως τρίτο πυρήνα του θεσμού και μια προστασία έναντι του ίδιου μας του εαυτού. Δηλαδή δεν χρειάζεται πλέον οι εταιρείες να αναζητούν τα προσωπικά μας δεδομένα, τα δίνουμε μόνοι μας. Ουσιαστικά, ένα μεγάλο μέρος του σημερινού διαδικτύου κτίστηκε στο ότι, είτε από αδιαφορία είτε από άγνοια, οι χρήστες μεταδίδουν εκουσίως τα δεδομένα τους».

Αυτή η αναφορά, κατά την γνώμη μου, αποτελεί την ουσία και την πρόκληση του μέλλοντος για τις Αρχές Προσωπικών Δεδομένων του πλανήτη, και όχι μόνο. Το διαδίκτυο, τα big data, ο big brother ήρθαν για να μείνουν. Καθήκον των αρχών με την βοήθεια του νέου Ευρωπαϊκού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, ο οποίος θα τεθεί σε εφαρμογή στην Κυπριακή έννομη τάξη την 25η Μαΐου 2018 και ο οποίος καταργεί την Οδηγία 95/46, στην οποία βασίζεται το σημερινό νομικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο και είναι ο Νόμος 138(Ι)2001 ως τροποποιήθηκε, είναι αφενός η σωστή κατανόηση των προνοιών του Κανονισμού και η καλλιέργεια «προσωπικής» συνείδησης και κουλτούρας στους πολίτες από νεαρή ηλικία.

Οι πολίτες-χρήστες του διαδικτύου, συνεπώς, έχουν πρωτίστως ιδίαν υποχρέωση και καθήκον να γνωρίζουν τα προσωπικά τους δεδομένα για να προβαίνουν στην ορθολογιστική χρήση τους, κατά περίπτωση, ανάλογα με το ιδιωτικό και προσωπικό τους συμφέρον, το οποίο πάντοτε πρέπει να σταθμίζεται με άλλα υπέρτερα συμφέροντα και δικαιώματα. «Δεν είναι τυχαίο, αναφέρει ο συγγραφέας, ότι οι αρχές της αναλογικότητας

και της στάθμισης των συμφερόντων, χρησιμοποιούνται συχνά στο πλαίσιο της προστασίας των προσωπικών δεδομένων…»

Παρόλο, ως εύστοχα επισημαίνεται στο βιβλίο, που η Οδηγία μπορεί να δώσει απαντήσεις και στην εποχή των νέων τεχνολογιών, που διάγουμε σήμερα, εντούτοις η μεγάλη έκρηξη της ψηφιακής τεχνολογίας επιβάλλει την ομοιόμορφη και αποδοτικότερη αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούν στην διαδικτυακή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Ως αναφέρει, μεταξύ άλλων, και η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «....η ΕΕ χρειάζεται μια συνολικότερη και συνεκτικότερη πολιτική σχετικά με το θεμελιώδες δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»

«Ο Κανονισμός σε μεγάλος μέρος, αναφέρει ο συγγραφέας, είναι το προϊόν ενός συνδιασμού επικαιροποίησης της Οδηγίας, εμβάδυνσης της εναρμόνισης και κωδικοποίησης των ερμηνευτικών λύσεων που δόθηκαν από το ΔΕΕ».

Το 1995, η Οδηγία παρουσιάστηκε ως ένα οικονομικό εργαλείο που θα συνέβαλλε στην υλοποίηση των στόχων της ενιαίας αγοράς, δηλαδή την ελεύθερη διακίνηση πολιτών, αγαθών και υπηρεσιών και κεφαλαίων, ρυθμίζοντας και την ελεύθερη διακίνηση πληροφοριών εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Εντούτοις, ακόμη και σήμερα επικρατεί η λανθασμένη αντίληψη ότι, η νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων περιορίζει αντί να διευκολύνει την κυκλοφορία των δεδομένων. Ο Κανονισμός πρέπει να διαβάζεται, στο σύνολό του, ως ένα επιτρεπτικό παρά ως ένα απαγορευτικό εργαλείο. Εξάλλου, το πνεύμα το νομοθέτη αποτυπώνεται ακόμη και στον τίτλο της Οδηγίας και του Κανονισμού, ο οποίος διασαφηνίζει ότι, αυτός θεσπίστηκε και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.

Στο Προοίμιο του Κανονισμού αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι αυτός σκοπεύει στην οικονομική και κοινωνική πρόοδο, στην ενίσχυση και σύγκλιση των οικονομιών εντός της εσωτερικής αγοράς και στην ευημερία των φυσικών προσώπων, στην καλλιέργεια αισθήματος εμπιστοσύνης που θα συμβάλει την ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας και στην άρση εμποδίων που στρεβλώνουν τον υγιή ανταγωνισμό. Παράλληλα, αναγνωρίζεται ότι, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

δεν είναι απόλυτο δικαίωμα και ότι πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη λειτουργία του στην κοινωνία και να σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

Ο Κανονισμός επιβάλλει την ευαισθητοποίηση του κοινού (raising awareness) για το πνεύμα και το γράμμα της νομοθεσίας. Η υποχρέωση αυτή βαραίνει ρητά τις ΑΠΔΠΧ, τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων και το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων. Για παράδειγμα, στην αιτιολογική σκέψη 20 του Προοιμίου του Κανονισμού, γίνεται ειδική αναφορά για την ανάγκη ενημέρωσης των Λειτουργών της Δικαστικής Εξουσίας, για τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τον παρόντα Κανονισμό.

Αυτό που καθίσταται σαφές από την πρώτη κιόλας ανάγνωση του Κανονισμού είναι ότι ο μελετητής πριν μελετήσει το «γράμμα» του Νόμου, πρέπει να κατανοήσει το «πνεύμα» του. Η ανάγνωση του Προοιμίου του Κανονισμού είναι εξαιρετικά βοηθητική και αυτό το διαπιστώνει και ο συγγραφέας αφού εξ᾽ανάγκης παραπέμπει στο Προοίμιο του Κανονισμού για αναφορά και επεξήγηση αρκετών προνοιών παρά στο κύριο σώμα του Κανονισμού.

Η ανομοιόμορφη μεταφορά και εφαρμογή της Οδηγίας στα ΚΜ, είχε ως αποτέλεσμα τον κατακερματισμό της εφαρμογής των κανόνων προστασίας των δεδομένων, την ανασφάλεια δικαίου και τροφοδοτούσε την αντίληψη ότι δεν υπάρχει ουσιαστική προστασία, ιδιαίτερα στο ψηφιακό περιβάλλον. Ο Κανονισμός διασφαλίζει την οριζόντια, ομοιόμορφή και ενιαία εφαρμογή των κανόνων προστασίας των προσωπικών δεδομένων σε όλα τα ΚΜ.

Όταν υιοθετήθηκε η Οδηγία το 1995, το διαδίκτυο ήταν ακόμη στα σπάργανά του. Σήμερα δεχόμαστε παράπονα εναντίον επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε πολλά ΚΜ μέσω του διαδικτύου και δεν είναι πάντοτε εύκολο να διαπιστωθεί ποια ΑΠΔΠΧ έχει αρμοδιότητα να τα εξετάσει, με βάση το εφαρμοστέο δίκαιο της Οδηγίας. Το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού, επιλύει πολλά από τα προβλήματα εφαρμοστέου δικαίου της Οδηγίας.

Για την καλύτερο χειρισμό διασυνοριακών υποθέσεων που αφορούν σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε πολλά ΚΜ, ο Κανονισμός παρέχει ορισμούς για τους όρους «έδρα» και «κύρια έδρα» μιας επιχείρησης και διαχωρίζει το ρόλο της κάθε ΑΠΔΠΧ ως «ενδιαφερόμενης», «αρμόδιας» ή «επικεφαλούς» Αρχής, στο χειρισμό της κάθε υπόθεσης.

Ο συγγραφέας, αναφορικά με αυτό το θέμα, παρατηρεί ότι «Αφενός, η επικεφαλής εποπτική αρχή θεωρείται μοναδικός συνομιλητής του υπευθύνου, αφετέρου προστίθεται ένας θεσμός συνεργασίας και διαρκούς επικοινωνίας μεταξύ της επικεφαλούς εποπτικής αρχής και της ενδιαφερόμενης εποπτικής αρχής όπου η ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή έχει ένα συμπληρωματικό, αλλά ταυτόχρονα σημαντικό ρόλο στην διαδικασία διαμόρφωσης λύσης σχετικά με μια διακρατική επεξεργασία.....αποκλειστική αρμοδιότητα για την απόρριψη μιας καταγγελίας έχει μόνο η ενδιαφερόμενη εποπτική αρχή της χώρας διαμονής του εν λόγω Ευρωπαίου πολίτη»

Σε αυτό το σημείο θα επιχείρησω ένα συσχετισμό βασικών εννοιών και μία σύγκριση της Οδηγίας με τον Κανονισμό μέσα και από την ανάλυση του βιβλίου.

(α) <u>Ενίσχυση υφιστάμενων δικαιωμάτων</u>

<u>Υποχρέωση Ενημέρωσης</u>

Η υποχρέωση ενημέρωσης υπήρχε και στην Οδηγία. Παρατηρήθηκε όμως ότι, στην πράξη, η ενημέρωση που λάμβαναν οι πολίτες δεν ήταν επαρκής, ιδιαίτερα στο ψηφιακό περιβάλλον. Πολυσέλιδες πολιτικές προστασίας της ιδιωτικής ζωής (privacy policies) σε ιστοσελίδες, με πολύπλοκους νομικούς όρους, δεν εξυπηρετούσαν τους σκοπούς της ενημέρωσης.

Ο Κανονισμός επιβάλλει όπως η ενημέρωση γίνεται σε απλή, κατανοητή γλώσσα και προβλέπει ρητά όπως οι πολίτες ενημερώνονται για τους τρίτους στους οποίους, η

ιστοσελίδα κοινοποιεί τα δεδομένα των επισκεπτών της, το σκοπό της κοινοποίησης και τις κατηγορίες των δεδομένων που τους παραχωρεί.

Υποχρέωση ληψης συγκατάθεσης

Η υποχρέωση λήψης της συγκατάθεσης υπήρχε και στην Οδηγία. Ο Κανονισμός όμως προβλέπει ειδικές ρυθμίσεις για το πώς λαμβάνεται η συγκατάθεση, ιδιαίτερα στο ψηφιακό περιβάλλον. Παράλληλα, για υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας που προσφέρονται απευθείας σε παιδιά, υπάρχει ειδική πρόνοια για τη λήψη της συγκατάθεσης του πρόσωπου που έχει τη μέριμνα του παιδιού.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας των Δεδομένων που θα συσταθεί από τους Επιτρόπους των ΚΜ θα καθορίσει με Καθοδηγητικές Γραμμές τους τρόπους λήψης της συγκατάθεσης των κηδεμόνων των παιδιών.

Την συγκατάθεση αυτή την εκλαμβάνει ο συγγραφέας ως θετική ενέργεια, η οποία πρέπει να καταγράφεται και η οποία μπορεί να λάβει την μορφή μιας γραπτής δήλωσης αλλά και ενός κλικ, ενός πατήματος στην οθόνη, μιας κίνησης κτλ

Η απαγόρευση προσφοράς παροχής διαδικτυακής πληροφόρησης σε ανήλικο κάτω των 16 ετών εκτός αν ο γονέας του έδωσε την συγκατάθεση του, παρουσιάζεται ως συμβιβασμός στο βιβλίο και αντί του ορίου των 13 ετών το οποίο προωθείτο αρχικά και φαίνεται να ακολουθείται από τις νομοθεσίες της πλειοψηφίας των ΚΜ. Θα πρέπει, βεβαίως, να αναφερθεί ότι ο Κανονισμός «δίνει» την δυνατότητα υιοθέτησης ενός άλλου ορίου μεταξύ 13 και 16 ετών σε σχέση ειδικά με την παροχή δικτυακών υπηρεσιών.

Το δικαίωμα στη λήθη

Το δικαίωμα διαγραφής των δεδομένων υπήρχε και στην Οδηγία. Ο Κανονισμός όμως το ανάγει σε δικαίωμα λήθης. Λόγω της αρχιτεκτονικής δομής του διαδικτύου, ο κανόνας , *ότι «ανεβαίνει» στο δίκτυο, μένει στο δίκτυο*, συνεχίζει να υφίσταται. Με βάση το δικαίωμα λήθης όμως, οι χρήστες, για νόμιμους λόγους που καθορίζει ο Κανονισμός,

μπορούν να ζητούν και να εξασφαλίζουν από εργαλεία αναζήτησης, να μην παρουσιάζονται στη λίστα ευρημάτων οι σύνδεσμοι (links) σε δημοσιεύσεις που παραβαίνουν το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής τους ζωής. Η καθιέρωση του δικαιώματος λήθης κατέστη επιτακτική μετά την Απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση Google Spain της 13ης Μαΐου 2014.

Το δικαίωμα στην λήθη εκλαβάνεται και αποδίδεται στο βιβλίο ως «κλειδί της επαναπόκτησης ελέγχου του υποκειμένου πάνω στα δεδομένα»

Είναι αξιοσημείωτες οι στατιστικές που αναφέρονται στο βιβλίο που θέλουν την εταιρεία Google να απορρίπτει το 57,6% των αιτήσεων. Παρ᾽όλα αυτά η εν λόγω απόφαση παίρνει θετικό πρόσιμο.

(β) <u>Δημιουργία νέων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων</u>

<u>Υπεύθυνος και Εκτελών την Επεξεργασία</u>

Η Οδηγία επιβαρύνει τους υπεύθυνους επεξεργασίας με υποχρεώσεις και τους καθιστά νομικά υπεύθυνους σε περίπτωση παραβίασης. Ο Κανονισμός τους «βλέπει» ως συναδικοπραγούντες, με αποτέλεσμα ο κάθε ένας να ευθύνεται εις ολόκληρο για την ζημιά την οποία υπέστη το υποκείμενο των δεδομένων, στο φως της υπαιτιότητας τους και εφόσον βεβαίως η παραβίαση του καθεστώτος του προκάλεσε ζημιά καθορίζει κριτήρια για τον υπολογισμό του μεριδίου ευθύνης τους, τόσο σε διοικητικές όσο και σε δικαστικές διαδικασίες.

Ο Κανονισμός σε αυτό το σημείο διευρύνει το επίπεδο προστασίας τους δίνοντας παράλληλα μία επιπλέον εξασφάλιση και δικαίωμα στον πολίτη.

Το δικαίωμα περιορισμού

Δεν αποτελεί ουσιαστικά καινούριο δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων. Υπάρχει και στην Οδηγία και στην Απόφαση 2008/977/ΔΕΥ ως «blocking of data» ή ως «flagging», που σημαίνει μαρκάρω ορισμένα δεδομένα σε ένα αρχείο με σκοπό τον περιορισμό της επεξεργασίας τους, αλλά δεν χρησιμοποιήθηκε εκτενώς. Για το «blocking of data» υπάρχουν πιο εκτενείς, συγκεκριμένες, τεχνικές και διαδικαστικές πρόνοιες στο SISII, VIS, CIS. Ο Κανονισμός τις δανείστηκε και τις γενίκευσε.

Ουσιαστικά, ο Κανονισμός θέτει τους όρους και τις προϋποθέσεις για την καλύτερη εφαρμογή του δικαιώματος αυτού. Αφορά στην εμβέλεια της επεξεργασίας, καθώς μόνο το υποκείμενο των δεδομένων έχει πλέον πρόσβαση. Στο σύγγραμμα, δίδεται το παράδειγμα στο οποίο, τα δεδομένα ενός προσώπου παραμένουν σε ένα αρχείο, αλλά μόνο το πρόσωπο μπορεί να έχει πλέον πρόσβαση σε αυτό. Η εφαρμογή του εν λόγω δικαιώματος περιορίζεται σε πολύ εξειδικευμένες περιπτώσεις. Το άρθρο 18 αναφέρει την περίπτωση όπου αμφισβητείται η ακρίβεια των δεδομένων ή όταν το υποκείμενο των δεδομένων επικαλείται το δικαίωμα εναντίωσης.

Το δικαίωμα της φορητότητας

Το δικαίωμα της φορητότητας των δεδομένων, δημιουργεί υποχρέωση σε οργανισμούς, υπό προϋποθέσεις, να μεταφέρουν τα δεδομένα ενός πρόσωπου, κατόπιν αίτησής του, σε άλλο οργανισμό, σε μορφή αναγνώσιμη, τόσο από τον άνθρωπο όσο και από το μηχανογραφημένο σύστημα του άλλου οργανισμού. Για παράδειγμα, με βάση το δικαίωμα αυτό, οι χρήστες θα μπορούν να μεταφέρουν τα δεδομένα τους από μια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης σε άλλη, αν το επιθυμούν και οι ασφαλιζόμενοι, από μια ασφαλιστική εταιρεία σε άλλη.

Ο συγγραφέας εκλαμβάνει το εν λόγω δικαίωμα ως «ένα τρόπο ενδυνάμωσης του ανταγωνισμού, καθώς εξαφανίζονται τεχνικά εμπόδια για την αλλαγή παρόχου διαδικτυακής υπηρεσίας, και ως μια ουσιώδης εξέλιξη των βασικών δικαιωμάτων του ατόμο».

Δικαίωμα αντίρρησης σε μία αυτοματοποιημένη απόφαση ή Κατάρτισης Προφίλ

Ο Κανονισμός δίνει το δικαίωμα στο υποκείμενο να μην αποδέχεται απόφαση που προκύπτει από αυτοματοποιημένη διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα που αφορούν στο πρόσωπο αυτό ή το επηρεάζουν σημαντικά.

Το εν λόγω δικαίωμα υπόκειται σε εξαιρέσεις.

Ο συγγραφέας αποδίδει, θεωρώ, στο εν λόγω δικαίωμα την δέουσα σημασία αφού είναι αντιληπτό από όλους ότι το ζήτημα επιβολής αυτόματων αποφάσεων επί των υποκειμένων των δεδομένων, θα αποτελέσει υπόθεση ζωτικής σημασίας στο μέλλον.

Υποχρέωση κατασκευαστών στο στάδιο του σχεδιασμού και εξ΄ορισμού

Ο Κανονισμός αναγνωρίζει ότι, η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών ελλοχεύει πιθανούς κινδύνους. Γι' αυτό, δημιουργεί υποχρέωση στους κατασκευαστές να λαμβάνουν μέτρα προστασίας των χρηστών στο στάδιο του σχεδιασμού και εξ' ορισμού (privacy by default and by design). Για παράδειγμα, οι κατασκευαστές έξυπνων συσκευών θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι, διατηρείται η ανωνυμία των προσώπων που αγοράζουν τις συσκευές τους και οι σχεδιαστές εφαρμογών (applications) θα συλλέγουν πληροφορίες για τους χρήστες, μόνο στο βαθμό που επιτρέπει ο Κανονισμός.

Υποχρέωση Γνωστοποίησης Παραβίασης

Η Οδηγία e-privacy δημιουργεί υποχρέωση σε πάροχους υπηρεσιών επικοινωνίας, τηλεφωνίας και διαδικτύου, όπως γνωστοποιούν, υπό προϋποθέσεις, παραβιάσεις των συστημάτων τους που ελλοχεύουν κινδύνους στις ΑΠΔΠΧ και/ ή στους συνδρομητές/ χρήστες τους. Ο Κανονισμός επεκτείνει την υποχρέωση γνωστοποίησης παραβίασης των προσωπικών δεδομένων (data breach notification) σε όλους τους υπεύθυνους επεξεργασίας, όχι μόνο στους πάροχους υπηρεσιών επικοινωνίας.

Ο συγγραφέας διαπιστώνει εύστοχα ότι «Η υποχρέωση ειδοποίησης, εφόσον απευθύνεται σε όλο το κοινό, λειτουργεί πρακτικά ως μία μορφή λαϊκής δικαιοσύνης, με την έννοια ότι η δήλωση της ανικανότητας του υπευθύνου προστασίας σχετικά με την ασφάλεια των δεδομένων δύναται να κλονίζει συνεχώς την εμπιστοσύνη του καταναλωτή έναντι της εταιρείας». «Λειτουργεί προληπτικά ως ψυχολογικό στοιχείο προώθησης της ασφάλειας των δεδομένων», καταλήγει ο συγγραφέας.

Δικαίωμα Πρόσβασης

Το δικαίωμα πρόσβασης το οποίο έγινε πιο γνωστό στο ευρύ κοινό, όπως εύστοχα διαπιστώνει ο συγγραφέας, λόγω των κοινωνικών δικτύων, υπόκειται σε κάποιο περιορισμό από τον Κανονισμό αφού το υποκείμενο των δεδομένων κατά την ενάσκηση αυτού του δικαιώματος, ενδεχομένως να κληθεί να καλύψει το κόστος των διοικητικών εξόδων του υπευθύνου.

(γ) Μείωση της γραφειοκρατίας

Ο Κανονισμός εισάγει το θεσμό της ενιαίας θυρίδας (one stop shop). Δηλαδή κάθε πολίτης και κάθε επιχείρηση θα μπορούν να συναλλάσσονται με μία μόνο ΑΠΔΠΧ.

Καταργείται το σύστημα των γνωστοποιήσεων που επέβαλλε η Οδηγία, το οποίο δημιουργούσε σημαντικό διοικητικό κόστος για τις ΑΠΔΠΧ αλλά και κόστος συμμόρφωσης για τους οργανισμούς. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας έχουν υποχρέωση να τηρούν «αρχείο δραστηριοτήτων» για σκοπούς διαφάνειας, αλλά το υποβάλλουν στην ΑΠΔΠΧ, μόνο εφόσον τους ζητηθεί. Καταργείται επίσης το σύστημα αδειοδότησης επεξεργασιών, όπως οι Άδειες για διαβίβαση προσωπικών δεδομένων σε τρίτες χώρες.

Δημιουργείται υποχρέωση σε ορισμένους οργανισμούς που υπόκεινται στα κριτήρια που θέτει ο Κανονισμός, να ορίζουν Υπεύθυνο Προστασίας των Δεδομένων (Data Protection

Officer), ο οποίος θα έχει συγκεκριμένα καθήκοντα και θα ενεργεί ως σημείο επαφής μεταξύ της επιχείρησης και της ΑΠΔΠΧ και των πολιτών. Παρόλο που η υποχρέωση αυτή δημιουργεί πρόσθετο κόστος συμμόρφωσης, εκτιμάται ότι θα συμβάλει στη μείωση της γραφειοκρατίας.

Ο «υπεύθυνος προστασίας δεδομένων», θα δουλεύει άμεσα για τον υπεύθυνο της επεξεργασίας και οφείλει να γνωρίζει με λεπτομέρεια την επεξεργασία, όπως διαπιστώνει και ο συγγραφέας και θα είναι υποχρεωτικός σε οργανισμούς που ασχολούνται με «επικίνδυνες δραστηριότητες», τακτικά και αφορούν σε ευαίσθητα δεδομένα.

(δ) Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Ο Κανονισμός προβλέπει ότι, οι εκτελεστικές αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011, που επιβάλλει τη λήψη ειδικών μέτρων για τις πολύ μικρές, τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις.

Μια μεγάλη καινοτομία, όπως παρατηρεί και ο συγγραφέας, είναι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, το οποίο έχει αρμοδιότητανα να λαμβάνει δεσμευτικές αποφάσεις σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ των Εποπτικών Αρχών.

Τόσο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων όσο και η Επιτροπή θα πρέπει να ενθαρρύνουν την εκπόνηση κωδίκων δεοντολογίας που έχουν ως στόχο να συμβάλουν στην ορθή εφαρμογή του Κανονισμού, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά των διάφορων τομέων επεξεργασίας και τις ειδικές ανάγκες των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων.

Εισάγεται η θέσπιση μηχανισμών πιστοποίησης προστασίας δεδομένων και σφραγίδων και σημάτων προστασίας δεδομένων, με σκοπό την απόδειξη της συμμόρφωσης προς τον Κανονισμό, των πράξεων επεξεργασίας από τους υπευθύνους επεξεργασίας και τους εκτελούντες την επεξεργασία, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων.

Με βάση την Αρχή της Λογοδοσίας (Accountability), κάθε οργανισμός έχει την ευθύνη εφαρμογής των βασικών Αρχών προστασίας που επιβάλλει ο Κανονισμός και πρέπει να είναι σε θέση να επιδεικνύει και αποδεικνύει τη συμμόρφωσή του προς τις Αρχές αυτές.

Ο οργανισμός έχει υποχρέωση να διασφαλίζει ότι, κάθε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων είναι νόμιμη και θεμιτή αλλά και διαφανής. Επίσης, θα πρέπει να παρέχει στα υποκείμενα των δεδομένων διαφανή ενημέρωση ως προς την επεξεργασία των δεδομένων τους και για τρόπους άσκησης των δικαιωμάτων τους.

Ο Κανονισμός ενθαρρύνει την Αρχή της Αυτορρύθμισης με την υιοθέτηση Κωδίκων Δεοντολογίας ανά τομέα, όπως λ.χ. τον τραπεζικό, τον ασφαλιστικό, τον διαφημιστικό κλπ και τη θέσπιση μηχανισμών πιστοποίησης και σφραγίδων και σημάτων προστασίας των δεδομένων.

Διαβιβάσεις σε τρίτες χώρες μπορούν να γίνονται πλέον, χωρίς την Άδεια των ΑΠΔΠΧ, στη βάση κατάλληλων εγγυήσεων όπως, τους κώδικες δεοντολογίας και τους μηχανισμούς πιστοποίησης. Ο Κανονισμός, σε αντίθεση με την Οδηγία, όπως πολύ σωστά παρατηρείται στο βιβλίο, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην διασυνοριακή ροή των δεδομένων αφού αφενός οι πολίτες παρακολουθούν αμέτοχοι τα δεδομένα τους να διακινούνται ανεξέλεγκτα και αφετέρου οι εταιρείες δεν μπορούν να εκτιμήσουν με ακρίβεια το πεδίο και το πλαίσιο του επιπέδου προστασίας.

(ε) <u>Εποπτικός ρόλος και συνεργασία των ΑΠΔΠΧ</u>

Η υιοθέτηση των Αρχών της Λογοδοσίας και της Αυτορρύθμισης, επιβάλλει την ενίσχυση του εποπτικού ρόλου των ΑΠΔΠΧ, ιδιαίτερα όσον αφορά στη διενέργεια ελέγχων. Για παράδειγμα, η υποχρέωση προηγούμενης διαβούλευσης ορισμένων εκτιμήσεων αντίκτυπου (impact assessments) με τις ΑΠΔΠΧ ενισχύει τον εκ των προτέρων (ex ante) ρόλο των Αρχών. Η υποχρέωση των οργανισμών να τηρούν αρχεία δραστηριοτήτων και να τα υποβάλλουν στην Αρχή όταν τα ζητήσει, και η παρακολούθηση εγκεκριμένων κωδίκων δεοντολογίας από φορείς πιστοποίησης που διαπιστεύει η Αρχή, ενισχύει τον εκ των υστέρων (ex post) εποπτικό της ρόλο.

Η εμπειρία από την εφαρμογή της Οδηγίας 95/46/ΕΚ κατέδειξε ότι, πολλές φορές οι ΑΠΔΠΧ αντιμετωπίζουν υποθέσεις πολύ διαφορετικά, με βάση την κουλτούρα, τις παραδόσεις και τις ιδιαιτερότητες του διοικητικού και δικαστικού συστήματος του κάθε ΚΜ.

Συνεπώς, επιβάλλεται η θέσπιση ενός μηχανισμού συνεκτικότητας που θα διασφαλίζει την ενιαία και ομοιόμορφη εφαρμογή του Κανονισμού σε όλα τα ΚΜ.

(στ) Ευθύνη και διοικητικές κυρώσεις

Ο Κανονισμός, προβλέπει αυστηρά και αποτρεπτικά πρόστιμα τα οποία, σε ορισμένες περιπτώσεις, ανέρχονται στα 20 εκατομμύρια ευρώ ή στο 4% του συνολικού παγκόσμιου ετήσιου κύκλου εργασιών του προηγούμενου οικονομικού έτους μιας επιχείρησης, ανάλογα με το ποιο είναι υψηλότερο.

Ο Κανονισμός περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις που απευθύνονται προς τα Δικαστήρια που ρυθμίζουν θέματα διοικητικών προσφυγών εναντίον Αποφάσεων των ΑΠΔΠΧ, το δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων για άσκηση δικαιωμάτων ενώπιον Δικαστηρίου εναντίον υπεύθυνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία, το δικαίωμα εκπροσώπησής του από μη κερδοσκοπικό φορέα, το δικαίωμα διεκδίκησης αποζημιώσεων και την αναστολή διαδικασιών όταν η ίδια υπόθεση βρίσκεται ενώπιον Δικαστηρίου άλλου ΚΜ.

Εν κατακλείδι, ο αγαπητός Philippe, με την συγγραφή του εν λόγω βιβλίου, κατάφερε να μεταφέρει το «πνεύμα» του νομοθέτη και όχι να αποτυπώσει απλά το «γράμμα» του και να δημιουργήσει ένα ολοκληρωμένο εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί όχι μόνο από νομικούς, ακαδημαϊκούς, επαγγελματίες στον τομέα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και πληροφορικούς αλλά και από ερευνητές που έχουν ως κύριο στόχο την γνώση.

Σας ευχαριστώ για την τιμητική πρόσκληση να βρίσκομαι μαζί σας απόψε.